

Писти до Приятелів

LETTERS TO FRIENDS

Ч. 7.

НЬЮ ЙОРК

ВЕРЕСЕНЬ, 1953

Дороги!

Прогуло високе літо, і промінув час тишини духа та спочинку. Пора заглянути нам у наші комори, провірити наш душевний одяг:-тверезо, критичним зором, як личить "мужам на мужеському зборі", не як дітям, що вперто бряшать дзвіночками тих самих упереджень і тих самих суперечок.

Поволі отворяються двері для української правди. Ще зовсім недавно бачили нас тільки через московські скла. Нас втискали в КЦАБ під високу московську опіку. Сьогодні привернений стан часів Грушевського, стан 1917 року, коли проти московських імперіалістичних посягань твориться фронт немосковських народів із урядом України в осередку.

Українська справа щораз голосніше стукає до дверей володарів світу. І світ починає дивитися, і буде дивитися, як то ми входитимемо ними. О, скільки буде треба праці, скільки напруженого мислення, скільки зусиль, — і як нас мало, мало! Перед нами великий іспит, для всіх, і тільки заздра малеча топче собі по ногах при вході. І тільки присліпуваті люди, організації, установи не бачать того, що всіх нас буде треба, щоб достойно станути в обличчі світу, що припиняється до нас, і в обличчі народів, що вже оглядаються на нас.

Пройдімо ж наш духовий одяг. Дехото доведеться позбутися, деяно оновити. Люди помилюються, і українці помилюються і будуть помилюватися. Чи маємо

тягнути за собою, як колоду, пам'ять усіх помилок разом із ранами внутрішньої боротьби, спричиненої ними.

Де були помилки, там у здоровому суспільстві мусіла бути боротьба. Де ж є чесна боротьба, там можливе і чесне замирення. Чи саме не час на українську амністію, взаємне забуття і прощення ураз, що нині вже неактуальні? Чи не крайня пора для мужеського збору людей із державницьким, не отаманським, способом мислення?

Але для чесного замирення треба тривких основ. Такими основами мусить бути інтелектуальна чистота, яка соромиться брехонь, гидре демагогічними наклепами, як засобами політичного життя, і яка настільки чесна з собою, що ясно й отверто брехню називає брехнею, а не шукає з нею згоди зі страху, чи задля спокою і користі. — І другою основою чесного замирення, спертого на взаємному ловірі, мусить бути моральна поставка людей, що приймаючи рішення й зобов'язання, дотримують їх. Бідні люди й установи, що тільки в мутних водах бачать можливість своїх впливів!

До дверей світу стукає українська правда. І до українських душ, засклеплених провінційними, партійними, груповими, особистими і якими хочете амбіціями, стукає українська правда. Приятелі, чи матимемо право дивуватися, що так тяжко відчиняються чужі двері для неї, коли ми самі не слухатимемо її голосу?!

З УКРАЇНСЬКОГО ДЕРЖАВНИЦЬКОГО ФРОНТУ

В переговорах щодо української співпраці з Американським К-тром для визволення від болшевизму особливих змін немає. Проект статуту нової установи, що мала б називатися Міжнародним Антиболшевицьким Координаційним Центром (МАКЦ) — порівн. відомості в бому числі „Листів” — викликав спротив московських імперіялістів. В тому проекті є окремі точки, що їх не може прийняти також і українська сторона. Справи в стадії переговорів і пересував, і чого певного ще немає. ВО УНРади рахується з можливістю, що МАКЦ взагалі не постане, а американські кола працюватимуть з представниками різних гародів в якихсь інших формах. Тож головна жура українських представників не згубить двох основних добутків у дотеперішніх зусиллях: — а) не порвати зв'язку з американськими долами, які щораз краще розуміють поставу немосковських народів, і б) не знищити бльоко немосковських народів із Україною в осередку.

Так само немає засадничих змін в українському внутрішньому фронті. Різношерстє отамання почало посилену кампанію проти Державного Центру вічами, газетними статтями, лялечками, „зверненнями до народу”. Переживатимемо дні зудару державницьких і стаманських сил, і дні хвилевого замішання.

Але саме тепер шанси державницької думки добре. Ми привикли до неморальних засобів внутрішньої боротьби, але розпочата кампанія проти УНРади користується такими очевидними випадками, що опрокинути їх перед розумними людьми легко. Важко тільки, щоб ВО УНРади та його Представництва вміли використати цю шансу. Зокрема це відноситься до Представництва в ЗДА, яке має поважну Раду при собі, і Інформаційне Бюро з добрими, молодими інтелектуальними силами. Суспільство чекає кампанії правди проти кампанії на клепів.

А „нейтральний” лузують насіння...

ПО БОЦІ УКРАЇНСЬКОГО ПРАВОПОРЯДКУ

В лінні п. р. відбувся в Вінніпегу 4-ий Конгрес Українців Канади. Ідеологічно-політичний резолюцій в остаточному оформленні появився в серпні. Для нас особливо цікаві ті їх частини, якими організоване українство Канади окреслює своє відношення до Українського Державного Центру в екзилі. І саме ті частини викликали дозу й гарячу дискусію.

В тих резолюціях Конгрес стверджує, що і на майбутнє обов'язує постанова попереднього 3-го Конгресу про конечність консолідації українських політичних партій на платформі УНРади, як єдиного політичного представництва українського народу.

Як нас інформують, до тієї частини була зголошена поправка, я а отвірала двері іншим претендентам до державної репрезентації України. З тією поправкою голосували 2 (два) делегати. За злагоденою поправкою голосували 5 (п'ять) делегатів — на 564 управлінені! Таким чином зорганізоване українство Канади ясно й виразно становить по боці українського правопорядку!

Конгрес Українців Канади досліг успіхів, до яких далеко ще іншим подібним краєвим представництвам. На Конгресі були прем'єр Канади та два кабінетові (федеральні) міністри. Ми щибо відємо ті осяги, і радімо, що вони не каламутять тверезості керівників канадських українців. КУК чітко визначає свої завдання: — репрезентувати канадських українців перед канадським суспільством і урядом, і допомагати Українському Державному Центрі в екзилі в його намаганнях до консолідації українців задля боротьби проти окупанта. На основі минулого досвіду віримо, що ідеологічно-політичній резолюції, прийняті такою переконтивою більшістю, не залишаться тільки декларацією, але будуть дійсними напрямними праці КУК.

ПОДІЇ ТА РЕФЛЕКСІЇ

ТЕНДЕНЦІЇ І РОЗГРИ.

Ще за нашої пам'яті було тж. Лондон — Париж — Берлін, коротко Європа, — це були верхи, і цілій світ жив у тіні їх силових напружень: — замірень і розходженій. Сьогодні сіловий образ світу змінений. Вашингтон і Москва — два верхи, а Європа стала рідною полем для їх розгр. Москва пре з своїх давніх імперіялістичними мріями про третій Рим, нову столицю світу, — мріями здинамізованими інтернаціональним в основі комунізмом, який може заспокоїтися тільки підбоєм світу. — З другого боку розбуялий гін господарської імперії Америки, ушляхетнений і окріленний ідеалізмом свободи й добробуту, що повинні бути участю всіх людей.

В Європі та в Азії зударилася ці дзи світи. Всі події, рясні за останній час, оцінюємо у відношенні до того зудару. Боротьба за спадщину по Сталінові, перемир'я в Кореї, дебати в Об'єднаних Націях, революційні вибухи у Східній Німеччині, зміни в Ірані, вкінці воднева бомба в руках советів... Вже сам перелік вказує, що нинішній світ це світ гераклітового пливу. „Це час руху, фермента, боротьби, криз” підводить підсумки НЙорк-Таймс з 23 серпня.

Але є сили, що діють у протилежному напрямку стабілізації. Європейська преса хоче розуміти усунення Берлін, як знищення впливу політичної поліції, збройного рамена партії. Отже це о лаблення не тільки поліції, але й самої партії. Партия жreprезентує інтернаціональний динамізм, тоді як советська армія — за голосами тієї ж преси — представляє передовим московський егоїстичний патріотизм. Її остаточна перевага означала б зренчення за добру ціну настравних здобичей, як напр. Сх. Німеччини, щоб мирно травити все інше.

Такий московський тенденції підступів виходить ізоляціоністичні голоси в ЗДА, що з'являються при кожних нових труднощах в Європі. Вимоги скорочення бюджету радієвих передач, гасло „Азія

перша”, — все це інтерпретується як спроба відстути в сферу безпосередніх, головно господарських зацікавлень, і як послаблення ідеалізму, що вважає місії свободу у світі нероздільними.

Європейські союзники (Англія, Франція) „з слізами радості на очах” — як висловлюється одна газета — вітають усі познаки такого звороту. Для них рівновага сил між ЗДА і советами — це мрія, мрія про спокій без відповідальності, мрія зрозуміла для „недужої людини”, як називав Францію її колишній прем'єр, Рейно, — і зрозуміла хрея Англії, що її символом вважають Черчілля. Вона, як її прем'єр, стара і втомлена...

В темряві тих тенденцій і в отвертих розгратах важиться доля України. Але її голосу не питають. Це й тут — як пише поет — могутні сили: Морок, Жах, — а трави й плакати не сміють...

МЕМЕНТО

Прем'єр Ірану Мосадег терором здобув 99,4 відсотків голосів під час пленбісциту, розпустив непокірний парламент, арештував гвардію, яка охороняла шахового післанця з листом про дімісію прем'єра. Шах, єдина ще перешкода на шляху до диктатури Мосадега, втік літаком, що самим керував. А вулична юрба при всіх нагодах кричала „осана” вождеві, і „розпни” його противникам, скидаючи з підесталу статуї шаха та його батька: — символи держави.

П'ять днів після цього Мосадег знайшовся в тюрмі, і тільки тюремні брами та сторожа охороняють його від долі співробітників, що їх юрба сніймавши подерла на шматки.

Добре повчання і для наших охтократів, які хотіли б організувати і свідоме суспільство перемінити на туну юрбі, що тільки маніфестиувала б на їх заклики, і розпаювалася б чутками, пітзорами, наклепами на установи, що зачинялися як символи нашої державності.

ПЕРЕМОЖЕЦЬ, ЧИ ВІДДАНИЦЯ

(До молодих Приятелів лист 2-ий)

В Ваших відгуках повторюється рефрен: старші не цікавляться нами. Чи не правда? Чи може навпаки?! Погляньте навколо. Ось політичні партії. Майже кожна мріє про свій молодняк-„комсомол”. В політичних представництвах (нпр.УКК) є представники молодечих організацій, без бою, тому часто не являються! А преса? Скільки „органів молоді”! — Наукові установи? Спробуйте піти на доповідь котроїс із секцій. Вам приглянатимуться в майже любовною цікавістю... Тільки чи Ви були там коли? — Літературно-Мистецький Клуб? Після імпрези розмова: — незвичайно вдатний вечір, і скільки молодих облич! Але скажіть: — чи часто буваєте там?

Кажете: — не цікавляться. Може навпаки! Може занадто велике зацікавлення витворило в молоді психіку відданості, яка в своїх відгороджених від і ту світлицях очікує жениха? В тих від-

далених хоромах молодь-віддання повторює слова про життя як боротьбу, про природний добір здатніших, проворніших, країщ, — про щастя переможця... Так мріє віддання, і чекаючи же ниха, нарікає: — не цікавляться...

Молоді Приятелі! В культурній дільніці, в політиці місце багато. Вони чекають Вас. Ale життя не бальо а заля: — треба місце здобувати. І добре, що так! Хай діє і серед Вас і для Вас той освітній Вами ж природний добір. Хай розумніші, здатніші переймають насліддя культурних установ і політичного провідництва. Так було завсіди. Молоді штурмували позиції старших і здобували їх. У нас ті позиції йоді аж дуже застарілі, аж дуже треба обнови в проводі. То треба, щоб Ви штурмували і освіжували провід. Повірте: — я циро вітатиму переможців.

Тож залишіть старомодним відданням плач і нарікання. Будьте молодими, здобувайте!

М. Шлемкевич

ПІСНЕ МОЯ — ТИ ПІДСТРЕЛЕНА ПТАШКО...

Дорогий друге з далекого Колорадо.

Пишеш, що вже починаєш забувати мелодії рідних українських пісень. Дуже прикро. Але в Нью-Йорку ми теж забуваємо. Хоч нас, українців, тут, у метрополії, десятки тисяч, але рідна пісня помаленьку вимирає. На всіх пікніках, балах ми дуже полюбили всілякі суміші польських, московських, чеських пісень, — українським же покищо даемо святий спокій.

В нашому українському товаристві майже не почуєш гарних полтавських, галицьких, подільських пісень. Тільки дуеш чарівну пісню:

„Ой не цвіти буйним цвітом
Зелений катране —
Тижко-важко на серденьку,
Як вечір настане”.

Цю пісню вже здано в музей. Або незрівняну галицьку:

„Засумуй трембіто Та на всі Карпати,

Щоб не ждали свого сина Ні отець ні [маті].

Забута Й оци трембіта. Хоч її не збудули москалі. Раз передали вони її по радіо з „братьюю” приміткою: „Ви слухали малоросійську пісню „Засумуй трембіто” у виконанні хору карпаторосів у Нью-Йорку”.

Ми ж, українці, співаємо московсько-чеські фокстроти на зразок

„На чайочок прийди ти до мене,
При чайку буде весело нам”.

Або соловеніко-сан-іменталіні т.н. типу

„Пошо пізнала тебе, Пошо ти мучин (?) мене”.

Якщо так даті піде „прогрес”, то за декілька років український Нью-Йорк буде співати індійські й африканські пісні, а чужині — наші.

Привіт із Нью-Йорку

Микола Понеділок

ЧОТИРИ, П'ЯТЬ, ЧИ БІЛЬШЕ?

— Ви звернулись до мене, молодий Іван, з питанням, точніше кажучи — з закидом, чому я поставив тільки чотири свята, що мають право стати загальнонаціональними: Шевченка, Поляглих, 1. Листопада і 22. Січня...

— Називайте це як хочете, але я не можу погодитись на вашу думку. Де ви вмістите всіх наших великих людей, увійшов у наші великих подій в цих чотирьох святах?

— Мені здається — сказав інж. Кузик, — що можна. Наприклад у „Святі Поляглих“ можна спом'янути і Петра еру, і Коновалця, і Чупринку, і Наваленка, і Вітоського. Тут хай будуть: Макіїка, Круті, Базар і всі інші панаходи ім-прези.

— Саме нам не йдеться про панаходи імпрези. Старше покоління передало нам майже самі панаходи. Ніхто не бере на увагу, коли якийсь великий поет, державний муж, чи герой народився, тільки коли помер, чи його вбили. Навіть таке радісне свято як 1. Листопада було панаходним.

— Маєте слухність — притакнув я, — навіть 1. Листопада. Але дуже швидко ми Його зробили радісним святом. Щодо поетів, державних мужів, чи героїв, то їх направу треба було б пошанувати в днях народин, а не смерти. Адже важніша для нації дата народин великої людини, ніж її смерти.

Але вернімось до чотирьох святих.

Кожний народ відзначає якусь епохальну подію в своїй історії, чи людину, що створила епоху — щорічним святкуванням. Всі признаємо що 22. Січня і 1. Листопада — це епохальні події, Шевченко — людина, що створила епоху. Свято Поляглих — поклін упавшим за свободу рідного народу.

— Припустім, що є чотири загальнонаціональні свята — сказав інші молодий співбесідник, але я все таки не бачу можливості помістити в них усього. Наприклад: де є здобуття Києва 31. серпня 1919 р., де великі перемоги, де ге-

рой тих перемог? Чи не має бути в Святі Поляглих?! А 22. Січня і 1. Листопада — це не так військові як пілітні події!

— Значить, ви хотіли б додати ще одне свято — Свято Зброй. Причина, має воно своє виправдання і можна будло б це перевести.

— Думаю, — сказав інж. Кузик, — що справу всенациональних святиків не повинен унормувати Український Державний Центр, так, як унормував справу пранору. Тут може це зробити наш У.К.К.

Р. Купчинський

—○—

ПРИЗВИЩА — ЗАГОЛОВКИ

З листів: ■ „Чому так? Згадуючи про духовість 20-их років на Східній Україні, завсіди говорите про Хвильового... Неначе тільки комуніст Хвильовий представляє Україну тих років...”

■ Скільки разів уже звертали уваги, що не треба утотожнювати Д. Донцова з його писань із українським націоналізмом. А все ж, і то вперто, так роблять.

Відповіді: Так! Поруч хвильовізму жила ще думка і бодай внутрішня постаوا ліберально-демократичного і соціалістично-демократичного вільного духа. Все ж оригінальне породження тих років є хвильовизм і Його практично-політичні вияви (скрипниківщина, волобуєвщина) і тому, тільки тому, говорючи про 20-ті роки, цитуємо найбільш характеристичну для них постати.

Відповідь на друге питання подібна. Напевно поняття українського націоналізму ширше ніж поняття донцовщини. Але немає ради. В 20-их і 30-их роках книжка Донцова „Націоналізм“ і Його „Вісник“ були найбільш поширеними, найближчими й найбліжчими репрезентаційними виявами націоналізму. Гому, хочемо чи ні. Донцов і Його речі є дзеркалом націоналізму тих десятирів.

Хвильовий — Донцов: — два світи, два репрезентанти.

ІЗ ЛИСТІВ

ЛЮДИ, — НЕ ЧИСЛА!

„Критика повинна бути річева, ясна, „сама отвертість і правда”, з іменами та прізвищами... Недугою „Листів” є недуга анонімості. Це мабуть недуга епохи. Маємо анонімові партії, анонімових діячів, анонімові видавництва тощо. Колись ми знали: хто-що, кому-чому, з ким-з чим. Нині все сповите млою...

У ч. 3 „Листів” др. Шлемкевич пише: „Чи можливе, щоб предсідник на засіданні УКК, коли йому це вигідне для здобуття припадкової більшості, уневажнював голос члена Ради Директорів?” Який предсідник, чий голос? Подаєте імена та прізвища. Люди ще не сталися числами. — А далі в ч. 5 „Листів” др. Шлемкевич пише: „Другий погляд, що підтримує двоподіл у державній репрезентації України дістав 12 голосів, перемагаючи одним голосом. 9 членів УКК покинуло залю нарад”. — Хто є ті 12 „соборників”... Подаєте прізвища тих 9-х, котрі покинули залю, і прізвища тих, що залишилися!

Регулятором у політичному житті нації є публічна опінія. Щож буде собі: хтось буде робити з публічної опінії, коли він знає, що публіка і так не довідається ѹого прізвища та не зможе його осудити? Які можуть бути осаги анонімової опозиції супроти анонімової більшості?”

інж. М. Колтунук — Півд. Дакота

Наша відповідь: Погоджуємося з думками листа, тільки одна заввага: — адреса не зовсім правильна. Розмір, поява раз у місяць, і саме призначення „Листів” не дозволяють їм виконувати те, що є завданням щоденників, тижневиків. „Листи” не можуть інформувати про окремі факти й події. Вони можуть інтерпретувати, з'ясовувати значення тих фактів і подій. — Позазмін згоди. Тож разом почімо діяти, щоб побороти анонімівість. Всі ж ми, і наші знайомі, тисячі таких, як ми, прагнемо ясності. І всі ми є членами котрогось із наших Союзів, і читаемо їх органи. Пишім до них,

вимагаймо від них! Ніхто не хоче, щоб часописи містили звіти з неважливих нарад. Але коли йдеться про принципові справи (відношення до Державного Центру, до КЦАБ, розподіл національного фонду) тоді суспільство має право знати поставу своїх репрезентантів. Зрештою це є в інтересі самих членів УКК. Хто чесно обороняє свій погляд, той хоче, щоб зацікавлене громадянство почуло його думку!

„Листи”... перечитав і дуже високо їх ціну, ставлю на перше місце серед усіх українських періодиків — за їх серіозність, об'ективність і тактовність. Помагай Боже!

проф. В. Доманицький — Мінчесполіс

„Гратуюю... за „Листи”. Надзвичайно цікаве й оригінальне видання, якого успіх запевнений, бо вносить багато свіжості в неприємну атмосферу, яка витворилася в останньому часі в нашому громадсько-політичному житті. Зацікавлення „Листами” в нашему середовищі дуже сприятливе і в наступному числі „Овиду” відзначимо їх в огляді „Книжки та журнали”.

М. Денисюк — Буенос-Айрес, Аргентина

„Перебуваючи далеко від осередків нашого організованого життя, появу „Листів” вітаю як актуальну, симпатичну й корисну виміну думок — л.стування між людьми доброї волі. Хоч це належу до політичного табору приятелів „Листів”, та спільне нам усім є добре ім'я й добро нашого народу.

Др. Т. Воробець — Оклог. ма

„Дякуємо за „Листи”, які нам дуже подобалися... Приємно вражає серіозність і аргументативність критики, як рівнож відсутність намагань очорювання... противників. Чистоті й красі мови в „Листах” може тільки позаздрити котрийбудь із великих часописів”.

Всев. Шевченко — Гобарт, Австралія

З ПРЕСИ

КУЛЬГАВІ АНАЛОГІЇ

(МП) Порівняння, аналогії мають за ціль виразніше, докладніше описати якийсь факт, чи якусь подію. Але буває, що порівняння й аналогії замазують факти, затемнюють, чи пак вибілюють, справжній зміст подій.

Приклади з нашої преси: Просто улюбленюю стає аналогія між двопартійною системою в ЗДА, чи Англії, — і відношенням між Державним Центром і різними отаманськими претендентами. В статтях „Свободи” часто зустрічаемо таку аналогію з усіма висновками з неї. Отже Державний Центр мусить усі свої важніші почини узгіднювати з тими претендентами, чи ізольованцями. А коли цього немає, Державний Центр вислуховує повчень про те, як прекрасно в важких справах співпрацюють республіканці з демократами в ЗДА.

Аналогія кульгава, бо не біре до уваги основної, принципової різниці. Опозиційні демократи визнають уряд республіканців і співпрацюють із ним, а не творять свого окремого! Тенденція аналогії дуже однобока. Ми не бачимо редакційних статей з осудом тих груп і партій, які без порозуміння з ВО УНРади пробують робити „зовнішню” політику. Щоб взяти найприкріший приклад: — не є таємницею, що на жаль між УКК і ВО немає узгоднень. — Тенденція однобока, бо ми не читаемо статей з повченням скерованим до претендентів, щоб вони серізно поставилися до тих аналогій, і найперше включилися в УНРаду, а тоді вимагали того, що має право вимагати кожна упорядкована опозиція.

Зразок, як аналогії затемнюють ситуацію. А тепер зразок вибілювання фактів.

У „Віснику ООЧСУ” за червень п. р. поміщена стаття п. Є. Ляховича, — стаття передрукована ще в Лондонській „Українській Думці”. Заголовок статті „Пізнаймо істину!”, а вся вона перетикана словами: — Бог, Спаситель, істина,

релігія, церква. Змістом статті є оборона українського націоналізму перед захидами безбожництва і неморалітету, що виявилося в братобільствах. Те останнє слово автор бере в лапки. Може їх не було, „бо чомусь при тих західах ніколи не наводиться конкретних фактів і доказів, а зводиться все до моралізаторського висновку, мовляв брат брата не повинен убивати”. Далі йде оборона аналогіями. „Аналогічні випадки, де брати вимордували братів, знає історія кожного народу. Січові Стрільці в час першої світової війни стріляли на своїх братів з-за Дніпра і навпаки. Нині ж на Україні теж брати себе взаємно вистрілюють, і бувають випадки, коли вбивають один одного не лише брати за національним походженням, але таки брати по крові”.

Автор навіть не відчуває, як ображає він українське лицарство Січових Стрільців, порівнюючи його з скривовивцями в темряві. Автор навіть не заважає різниці між скривовивством і тим, що діялося під час громадянської війни в степах України, і що так прекрасно зобразив Яновський в „Чотирьох шаблях”. Там українські брати по крові: петлюрівець, махнівець, денікінець і комуніст виступали в **отвертому бою**. Є ще щось із трагічного шляхетства в тій війні, — шляхетства, якого й сліду не знайти в нападах на безборонних людей серед пітьми.

Так, пізнаймо істину! І тому уникаймо таких тенденційних і кульгавих аналогій, які тільки затемнюють правду!

„Тішуся, що Панове порушуєте в своїх листах справи, що їх деякі наші кола зачисляли виключно до компетенції нашого... Олімпу. Дай Боже, щоб „Листи” зрушили громадянство з інертності, та скерували його зацікавлення й увагу в належному напрямі”.

О. Ничка — Нессеїк

„Листи” подобаються мені тому, що порушують наші актуальні справи з їх добрими й від’ємними сторонами. Дай Боже, щоб вони дали почин до оздоровлення нашого національного життя”.

С. Бріл — Торонто

„Я багато років мав що робити з технічною справою видання книг, часописів і інших друків. Тому, зі звички, завжди перш-за-все звертаю увагу на цей бік „новоявлених” українських видань, які часто бувають зовнішньо дуже незграбні. „Листи” з цього боку бездоганні. Щодо змісту й завдань такого ріdu видання надзвичайно потрібне і на часі”.

О. Балабай — Шікаго

ЧОМУ?

■ **Із листа:** Чому наші часописи не поміщають фотографій українських діячів, що їх прізвища часто зустрічаються на шапках тих часописів? Знаємо, як виглядають Рі і Неру, Мосадег і Нагіб, але вигляду наших політичних і культурних провідників не знаємо.

■ **Із другого листа:** Чи завважили? „Америка”, яка для українських політиків звичайно має глумливі дотинки, залишки містить портрети литовських діячів. Невже „Америка” так глибоко торчила у середнівчі, що досі не вийшла з литовсько-української доби?

— **Відповідь:** — Будьмо справедливі, Приятелі. Аж так зло не є. **По-перше:** портрети достойників обезпеченіших союзів містять органи тих союзів. **По-друге:** політично мудрістю часописів часто буває робити вигляд невтіральних, не пускати фарби. Тож напр. разом із статтею, де трохи тепліше згадується про УНРаду, обов’язково знайдеться стаття-опис про УГБР й її особливу діяльність. І навиаки. Це так звана політика рівноваги сила. Скільки нового клопоту було б із портретами! Треба б „для рівноваги” містити зразу цілий асортимент державників і отаманів. **По-третє:** Коли

тільки пошириться вістка про недугу когось із політичних, чи культурних діячів, наші часописи пильно дбають, щоб мати від рукової їх знімки... для всякої випадку. Бо тільки смерть ушляхетніє українського діяча. Тоді всі примиряються, містять портрети й обкурюють їх посмертним кадилом.

Тож тільки трохи терпеливості, Приятелі. Портрети всіх знайдуться в часописах.

„Широ дякую за „Листи” і радію їх появою, бо вони нам дуже потрібні. Дуже бажаю, щоб „Листи” зросли до великого... журналу, та освітили і прочистили темні кутки, і закамарки, і таємниці, яких багато в нашему житті.

О. Мельник — Сан Франціско

Від редакції: Прохаемо наших Вішан, дописувачів звернати увагу на розмір „Листів”. Найцінніші короткі дописи, завваги, запитання. Редакція мусить радикально скорочувати довші речі. Коли хто із дописувачів не погоджується на те, прохаемо виразно зазначити це в листі.

До читачів: — „Листи” висилаемо точно продовж трьох перших днів кожного місяця. Передплатники повинні мати їх найдалі до 6-го. Коли б хто до того часу не одержав, прохаемо негайно карточкою повідомити нас.

Читачів, що вплатили по доларові, прохаемо відновити передплату.

Приятелі, не вводім у наше товариство звичай післяплатництва!

Ціна окремого числа 20 центів, за 5 чисел долар. Кожну готівкову посилку не нижче долара на бажання потверджуємо окремою карточкою.

Листи і посилки прохаемо адресувати: Р. О. Box 428, Newark, N. J.

Грошеві перекази прохаемо виставляти на прізвище: О. Olesnyskyj.

ЛИСТИ ДО ПРИЯТЕЛІВ

видають

Д. Кузик

— О. Олесницький